

Huvudman

Helsingborgs kommun
kontaktcenter@helsingborg.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Drottninghögsskolan i Helsingborgs kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Helsingborgs kommun en anmärkning avseende brister rörande beslut om åtgärdsprogram. Helsingborgs kommun ska vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Helsingborgs kommun avseende brister rörande studiehandledning på modersmålet. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i övriga delar som avser extra anpassningar och särskilt stöd samt i de delar det avser garanti för tidiga stödinsatser samt mottagande och undervisning av nyanlända elever.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2022 inlett en tillsyn av Drottninghögsskolan i Helsingborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Drottninghögsskolan följer gällande bestämmelser om garanti för tidiga stödinsatser, mottagande och undervisning av nyanlända elever, extra anpassningar och särskilt stöd samt studiehandledning på modersmålet.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, resurspersonal, personal i elevhälsan och rektorn den 10 och 11 november. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram och sammanställningar av det nationella kartläggningmaterialet i förskoleklass och de nationella bedömningsstöden i årskurs 1. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid besöket fick Skolinspektionen tillgång till nio åtgärdsprogram, vilket är samtliga upprättade åtgärdsprogram som finns på skolenheten. I två åtgärdsprogram framgår inget datum för när åtgärderna ska utvärderas. Av samtliga åtgärdsprogram framgår elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Vidare framgår när åtgärderna ska följas upp och vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering av åtgärderna och det framgår även att elev och elevens vårdnadshavare har getts möjlighet att delta när åtgärdsprogram utarbetats.

På fråga om varför det saknas utvärderingsdatum i två åtgärdsprogram uppger rektorn att det är specialpedagogerna som är ansvariga för att skriva in dessa och att det helt enkelt är en miss.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i åtgärdsprogram på Drottninghögsskolan i Helsingborgs kommun. Skolinspektionens utredning visar att det saknas datum för utvärdering i två upprättade åtgärdsprogram på Drottninghögsskolan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Helsingborgs kommuns verksamhet vid Drottninghögsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om åtgärdsprogram. Utredningen visar att det i två åtgärdsprogram inte framgår datum för utvärdering av åtgärderna. I övriga åtgärdsprogram framgår datum för utvärdering av åtgärderna och i samtliga åtgärdsprogram framgår behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Det framgår vidare av samtliga åtgärdsprogram när åtgärdsprogrammen ska följas upp och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Helsingborgs kommun en anmärkning.

Avstående från ingripande

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framgår av inskickat material att 28 elever i årskurserna 1-6 inför höstterminen 2022 bedömdes vara i behov av studiehandledning på modersmålet.

Samtliga elever uppger i intervju att de har klasskamrater som får stöd på sitt modersmål. Eleverna uppger både att det är undervisande lärare och annan vuxen som hjälper elever på modersmålet.

Lärare uppger i intervju att det är två elever som inte får studiehandledning på modersmålet: en elev som har amhariska som modersmål och en elev med indiskt påbrå. En lärare uppger att studiehandledaren i amhariska är sjukskriven, men ska komma tillbaka. Förutom dessa två elever uppger lärare i intervju att alla elever

som är i behov av studiehandledning på modersmålet ges det. Vidare uppger lärare att den studiehandledning som erbjuds elever är tillräcklig utifrån elevernas behov. Det framgår av intervjuer med lärare att studiehandledning ges av extern studiehandledare när det gäller ett språk som inte talas av lärare på skolan, men att när det gäller arabiska så ges studiehandledning på modersmålet av undervisande lärare. Flera lärare uppger att detta upplägg fungerar bra eftersom skolan har ett tvåläraarsystem i de flesta klasser. Två lärare uppger dock att det finns ett fall där undervisande lärare inte har möjlighet att undervisa och ge studiehandledning på modersmålet samtidigt. Lärarna uppger vidare att det i det fallet har satts in en resurs i undervisningen samt getts centralt ordnad studiehandledning.

På fråga om studiehandledning på modersmålet ges till elever utifrån elevernas behov svarar elevhälsan ja. Rektorn bekräftas elevhälsans uppgifter.

I inkommen komplettering den 17 november 2022 uppger rektorn att eleven med indiskt påbrå inte bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet. Vidare uppger rektorn att eleven har godtagbara kunskaper i alla ämnen.

I inkommen komplettering den 9 december 2022 uppger rektorn att huvudmannens modersmålsenhet har gjort sitt yttersta för att hitta en ersättare för studiehandledaren i amhariska, men inte lyckats på grund av att det är ett litet språk i regionen. Vidare uppger rektorn att det inte framkom till modersmålsenheten att sjukfrånvaron skulle vara över en så lång period och att det alltså är oklart när studiehandledare är åter i tjänst. Rektorn uppger att modersmålsenheten har prövat bland annat digital undervisning, men med otillfredsställande resultat. Rektorn uppger att skolan har vidtagit andra åtgärder som exempelvis att eleven använder tekniska hjälpmedel för att översätta från sitt modersmål till svenska, medarbetare på skolan, som behärskar aktuellt språk, finns till hands för att stötta tillfälligt, tolk bokas vid särskilda tillfällen samt att eleven får utveckla sina kunskaper och förståelse för svenska tillsammans med elever med samma modersmål. Slutligen uppger rektorn att eleven har godtagbara eller mer än godtagbara kunskaper i alla ämnen.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185) framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med studiehandledning på modersmålet på Drottningshögskolan i Helsingborg. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som bedöms vara i behov av studiehandledning som inte får sådant stöd.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Helsingborgs kommuns verksamhet vid Drottninghögsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet.

Skolinspektionen bedömer att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa. Denna bedömning görs mot bakgrund av att huvudmannen har ett annars fungerande arbete med att ge de elever som behöver det studiehandledning på modersmålet samt att huvudmannen vidtagit de åtgärder som rimligtvis kan krävas av huvudmannen, i syfte att tillhandahålla studiehandledning på amhariska till eleven.

Områden utan konstaterade brister

Garanti för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har vid besöket tagit del av skolans sammanställningar av de nationella kartläggningsmaterialen som genomförts i förskoleklass och de nationella bedömningsstöden som genomförts i årskurs 1 för år 2021 och 2022. Av sammanställningarna framgår att kartläggningsmaterialen genomförts för samtliga elever i förskoleklassen och årskurs 1.

Såväl lärare som elevhälsans personal uppger att lärare tillsammans med specialpedagog gör en särskild bedömning av elevers kunskapsutveckling om det utifrån nationella kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov finns en indikation på att en elev inte kommer nå målen. Lärare, elevhälsans personal och rektorn uppger att det sker en överlämning av resultatet av nationella kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd och nationella prov samt av de extra anpassningar som getts utifrån resultaten till den lärare som är ansvarig i nästa årskurs.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 4 § skollagen ska en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling göras i förskoleklassen och lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §. Det framgår av 3 kap. 4 a § skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Vidare framgår av 3 kap. 4 b § skollagen

att det i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan ska genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultaten av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Mottagande och undervisning av nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I samtliga intervjuer med personal uppger de att kartläggning steg 1 och steg 2 av nyanlända elevers kunskaper görs. Det framgår i intervjuer med personal att nyanlända elever tidigare gick två veckor på pedagogiskt centrum för kartläggning steg 1, men att det nu varierar om steg 1 har gjorts när eleven börjar på skolan. Rektorn och förstelärare med ansvar för studiehandledning på modersmålet och svenska som andraspråk uppger att undervisande lärare, med stöd av specialpedagog, numera ansvarar för kartläggning steg 1 och steg 2. Rektorn uppger vidare att skolan har haft kompetensutveckling gällande kartläggning av nyanlända elever för att alla lärare ska känna sig trygga med det.

Lärare och en representant från elevhälsan uppger att det är rektorn som fattar beslut om klassplacering för nyanlända elever. Rektorn uppger i intervju att huvudmannen skickar en rekommendation om klassplacering för nyanlända och att det inom kommunen finns en riktlinje att elever ska placeras åldersadekvat om det inte föreligger särskilda skäl.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 12 c § skollagen framgår att en nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Vidare framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underlag för sådana bedömningar. Av 3 kap. 12 d § skollagen framgår att en bedömning enligt 12 c § ska göras skyndsamt och i sådan tid att ett beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp kan fattas enligt 12 e §. Vidare framgår att resultatet av en sådan bedömning ska beaktas vid upprättande av individuell studieplan, bedömning av behov av studiehandledning på modersmålet samt vid övrig planering av undervisningen och fördelning av undervisningstiden. Av 3 kap. 12 e § framgår att en nyanländ elev ska placeras i den årskurs som är lämplig med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Rektorn ska besluta om en nyanländ elevs placering i årskurs så snart som möjligt och senast inom två månader från det att eleven har tagits emot inom skolväsendet.

Enligt Skolverkets föreskrift om underlag för bedömning av nyanlända elevers kunskaper (SKOLFS 2016:10) ska Skolverkets kartläggningsmaterial för bedömning av

nyanlända elevers kunskaper steg 1 och 2 användas som underlag när en elevs kunskaper bedöms enligt 3 kap. 12 c § skollagen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer uppger elever att de får extra hjälp om ett ämne är särskilt svår och ger exempel på anpassat läromedel, bildstöd och undervisning i mindre grupp. Såväl resurspersonal, lärare och representanter för elevhälsan uppger att elever som är i behov av extra anpassningar får behoven tillgodosedda.

Lärare uppger att de samråder med specialpedagog när de befارar att en elev inte når målen trots extra anpassningar och att specialpedagogen sedan lyfter det till elevhälsoteamet. På fråga om det ses som en anmälan om behov av utredning om särskilt stöd att prata med specialpedagog som sedan lyfter det i elevhälsoteamet svarar samtliga lärare i en intervjugrupp ja. Rektorn uppger att det anses vara en anmälan när specialpedagogen lyfter ärendet till elevhälsoteamet och att det dokumenteras i skolans journalsystem. Rektorn uppger vidare att det startas en utredning för varje anmälan som lyfts till elevhälsoteamet.

I intervjuer med lärare, representanter från elevhälsa samt rektorn uppger samtliga att lärare gör pedagogiska utredningar i samråd med specialpedagoger och elevhälsan. Vidare uppger lärare och rektorn att det är rektorn som tar beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram.

Såväl representanter för elevhälsan som lärare uppger i intervju att samtliga elever får särskilt stöd i enlighet med beslutade åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn.

Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Douglas Rinaldo

Föredragande
Signerat av: Douglas Rinaldo

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Eleonore Lindén medverkat.